

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4782/2020
21.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је пуномоћник Стојан Луковић адвокат из ..., против туженог ДД из ..., чији је пуномоћник Стана Мартић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7330/18 од 04.03.2019. године, у седници већа одржаној дана 21.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужилаца и туженог изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7330/18 од 04.03.2019. године, одлука садржаних у ставовима другом; трећем - у односу на покретне ствари, уметничке слике од редног броја 1 до редног броја 86, од редног броја 88 до редног броја 116 и од редног броја 121 до редног броја 155; четвртог - у односу на покретне ствари, уметничке слике од редног броја 1 до редног броја 14, редни број 16 и 17, од редног броја 24 до редног броја 29, редни број 33 и од редног броја 35 до редног броја 37; петом; шестом - у односу на покретне ствари, уметничке слике од редног броја 1 до редног броја 16, редни број 18 и 19, од редног броја 26 до редног броја 34, редни број 38 и од редног броја 40 до редног броја 43; седмом - у односу на покретне ствари, уметничке слике од редног броја 1 до редног броја 86, од редног броја 88 до редног броја 117 и од редног броја 122 до редног броја 156; осмом; деветом и десетом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7330/18 од 04.03.2019. године, одлуке садржане у ставовима трећем - у односу на покретне ствари, уметничке слике под редним бројем 87 и од редног броја 117 до редног броја 120; четвртог - у односу на покретне ствари, уметничке слике под редним бројем 15, од редног броја 18 до редног броја 23, од редног броја 30 до редног броја 32, редни број 34 и 38; шестом - у односу на покретне ствари, уметничке слике под редним бројем 17, од редног броја 20 до редног броја 25, од редног броја 35 до редног броја 37, редни бројеви 39 и 44; седмом - у односу на покретне ствари, уметничке слике под редним бројем 87 и од редног броја 118 до редног броја 121, једанаестом, дванаестом, тринаестом, четрнаестом, петнаестом и шеснаестом изреке, и у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалбама странака.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7330/18 од 04.03.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Вишег суда у Београду П 912/15 од 25.04.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да је непокретност - парцела .../....., њива „...“ површине 30 ари 20 м², уписана у зк. ул. ... КО ... заједничка својина стечена њиховим радом и средствима, и да се иста изузме из оставинске масе покојног ЂЂ што би тужени морао да призна и трпи. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца АА и ББ тако што је утврђено да се покретне ствари - уметничке слике наведене у овом ставу изреке, изостављају из оставинске масе покојног ЂЂ, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у преосталом делу којим су тужиоци АА и ББ тражили да се утврди да се покретне ствари - уметничке слике наведене у овом ставу изреке, изостављају из оставинске масе покојног ЂЂ. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиље ГГ и ВВ тражиле да се утврди да се покретне ствари - уметничке слике наведене у трећем и четвртном ставу изреке, изоставе из оставинске масе покојног ЂЂ. Ставом шестим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев и утврђено да је тужени власник са уделом од $\frac{1}{4}$ на уметничким сликама наведеним у овом ставу изреке, што су тужиоци АА, ББ и ГГ дужни да признају и трпе. Ставом седмим изреке, одбијен је противтужбени захтев у преосталом делу којим је тужени тражио да се утврди да је власник са уделом од $\frac{1}{4}$ идеална дела на уметничким сликама наведеним у овом ставу изреке. Ставом осмим изреке, одбијен је противтужбени захтев у односу на тужиљу ЂЂ којим је тужени тражио да се утврди да је власник са уделом од $\frac{1}{4}$ дела на уметничким сликама наведеним у шестом и седмом ставу изреке. Ставом деветим изреке, усвојен је противтужбени захтев и утврђено да је тужени власник са уделом од $\frac{1}{4}$ идеална дела на парцели.../...-њива „...“ површине 30 ари 20 м², уписана у зк. ул. ... КО ... што су тужиоци АА, ББ и ГГ дужни да признају и трпе да се тужени на основу ове пресуде може укњижити код надлежног Републичког геодетског завода - Службе за катастар непокретности као сувласник са уделом од $\frac{1}{4}$ идеална дела. Ставом десетим изреке, одбијен је противтужбени захтев којим је тужени у односу на тужиљу ВВ тражио да се утврди да је власник са уделом од $\frac{1}{4}$ идеална дела на парцели .../...- њива „...“ површине 30 ари 20 м², уписане у зк. ул. ... КО ... . Ставом једанаестим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова првостепеног поступка исплати тужиоцима АА и ББ износ од 2.018.000,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде. Ставом дванаестим изреке, обавезана је тужиља ГГ да на име трошкова првостепеног поступка исплати туженом износ од 1.293.000,00 динара са законском затезном каматом од 25.04.2018. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом тринаестим изреке одлучено је да тужиља ВВ и тужени сnose своје трошкове првостепеног поступка. Ставом четрнаестим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова другостепеног поступка исплати тужиоцима АА и ББ износ од 341.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом петнаестим изреке, обавезана је тужиља ГГ да на име трошкова другостепеног поступка исплати туженом износ од 110.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом шеснаестим изреке одлучено је да тужиља ВВ и тужени сnose своје трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавиле обе странке. Тужиоци ревизијом побијају одлуке садржане у другом, четвртном, петом, шестом, деветом, дванаестом и четрнаестом ставу изреке другостепене пресуде, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и

непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и прекорачења тужбеног захтева, а тужени одлуке садржане у првом, трећем, седмом, осмом, десетом, једанаестом, тринаестом, четрнаестом и шеснаестом ставу изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужилаца.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 7330/18 од 23.07.2020. године одбијен је као неоснован предлог тужилаца за допуну - исправку пресуде тог суда Гж 7330/18 од 04.03.2019. године.

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да су ревизије делимично основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Тужиоци ревизијом не указују на постојање других битних повреда одредаба парничног поступка из става 2. наведеног члана, које су законом (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП) прописане као разлози за овај ванредни правни лек. Наводима ревидента - туженог да је изрека пресуде неразумљива и противречна сама себи, као и да су њени разлози нејасни и међусобно противречни, указује се на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која није законски разлог за ревизију. Нису основани наводи ревизије странака о битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд није погрешно применио одредбе о оцени изведених доказа и терету доказивања, а неоснована је и тврдња ревидента - тужилаца да је у другостепеном поступку прекорачен тужбени захтев јер другостепеном пресудом није одлучено о нечему другом а не ономе што су странке тражиле.

У конкретном случају, након смрти ЂЂ (умро током 2000. године) настао је спор о саставу његове заоставштине. У спору су ВВ - бивша супруга оставиоца, са којим је живела у браку од 28.09.1961. године до развода, правноснажном пресудом Окружног суда у Београду П. 652/80 од 29.02.1980. године; АА и ББ - деца оставиоца рођена у том браку; ГГ и ДД - ванбрачна деца оставиоца. Између ових лица спорно је да ли су имовина оставиоца њива „...“ - парцела .../... КО ... у површини од 30 ари 20 м² и покретне ствари - уметничке слике 60 аутора настале током XX века, приказане у публикацији (...) Народног музеја Србије из ... године под називом „Збирка ЂЂ“.

Одредбом члана 1. став 2. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“, број 46/95) прописано је да заоставштину чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти.

Предметна парцела уписана је у земљишне књиге као својина сада покојног ЂЂ. Тужиоци током поступка нису предали доказ - исправу о правном послу на основу којег је оставилац стекао право својине, али су тврдили да је то уговор о купопродаји Ов. .../... од 12.11.1979. године. У поднетој тужби и током поступка тврдили су да непокретност није својина оставиоца, већ да је њихова заједничка својина, стечена њиховим радом и средствима. У односу на овај део тужбеног захтева нижестепени суд је, имајући у виду узраст тужилаца АА (рођен ... године), ББ (рођен .... године) и ГГ

(рођена ..... године), извео правилан закључак да они нису могли улагати свој рад и средства у стицање те имовине. Тужила ЋЋ је у време када је, по тврдњи тужилаца непокретност купљена била у браку са оставиоцем, брак је разведен након нешто више од три месеца од дана од када је, како се у тужби тврди, закључен уговор о купопродаји. Међутим, тужила у поднетој тужби не тврди да је предметна непокретност заједничка имовина стечена у брачној заједници са оставиоцем. Управо супротно, сви тужиоци тврде да оставилац уопште није учествовао у стицању те имовине, већ да иста представља њихову заједничку својину стечену искључиво њиховим радом и средствима. При том, тужила ВВ за ту тврдњу не пружа доказе а остали тужиоци, према свом узрасту, како то правилно закључује и нижестепени суд, нису могли својим радом и средствима учествовати у стицању те имовине. Зато наводи ревизије тужилаца да предметна парцела представља брачну тековину тужиле ВВ и оставиоца, у смислу члана 171. став 1. Породичног закона, нису од утицаја на правилност одлуке другостепеног суда о том делу тужбеног захтева.

Нису основани наводи ревизија којима странке, оспоравајући оцену изведених доказа и примену правила о терету доказивања, побијају утврђено чињенично стање у погледу одлуке о тужбеном захтеву којим је тражено да се покретне ствари - поједине уметничке слике издвоје из састава заоставштине покојног ЋЋ

Другостепени суд је, оценом изведених доказа и на основу резултата целокупног расправљања, извео правилан закључак да су тужиоци АА и ББ достављеним исправама - признаницама и потврдама, успели доказати своју тврдњу да одређене уметничке слике представљају њихову имовину, а не имовину оставиоца. Реч је о уметничким сликама које су побројане у трећем ставу изреке од редног броја 1 до редног броја 86, од редног броја 88 до редног броја 116 и од редног броја 121 до редног броја 155, за које су достављене признанице сачињене у периоду од 1993. до 1998. године. Овакав закључак неосновано се оспорава наводима ревизије туженог о пропусту суда да цени доказ - каталог Народног музеја Србије „Збирка ЋЋ“, издат за живота оставиоца, али и да узме у обзир животне околности овог случаја, нарочито оне у вези са имовинским стањем покојног ЋЋ које је био имућан човек, власник више непокретности у земљи и иностранству, а да су тужиоци у време наведеног стицања уметничких слика били студенти на школовању. Наиме, и по становишту ревизијског суда, означени каталог у којем су спорне слике представљене као збирка оставиоца не представља сметњу да тужиоци доказују супротно, да су све или поједине слике њихово власништво и да их зато треба издвојити из заоставштине. Наведена публикација, сама по себи не доказује право својине оставиоца означеног у њеном наслову као носилац приказане збирке, нити околност да тужиоци нису оспоравали наслов те публикације и њен уводни део (аутор ЕЕ) може указивати да су се на тај начин сагласили и признали да је сада покојни ЋЋ заиста власник уметничких слика приказаних у тој публикацији. Иако чињенице утврђене током поступка потврђују тврдњу туженог да је оставилац био имућан човек, оне такође саме по себи не доказују да су све уметничке слике његова имовина. Животно није нелогично да су деца имућног оца такође доброг имовног стања. Тужиоци АА и ББ су у време када су, по достављеним признаницама - потврдама куповали уметничке слике, били у двадесетим, односно тридесетим годинама живота, радно способни и од 1990. године суоснивачи Привредног друштва „...“ из ... . Признанице - потврде којима ови тужиоци доказују да су исплатили цене одређених уметничких слика тужени не доводи у сумњу тврдњом да исте нису веродостојне, односно да су сачињене за потребе ове парнице. Такве тврдње тужени није успео доказати током поступка, нити је доказао да су

уметничке слике означене у исправама тужилаца својина њиховог оца. Ту тврдњу тужени у суштини заснива на чињеници да су у публикацији слике представљене као збирка покојног ЋЋ и његовим имовним стањем које му је омогућавало да слике купује.

Правилно је другостепени суд одбио тужбени захтев тужиље ВВ и ГГ да се све уметничке слике наведене у тужбеном захтеву постављеном од 11.03.2013. године издвоје из заоставштине, јер оне нису доказале да на тим стварима имају право својине стечено по неком правном основу. Тужиоци - брачна деца оставиоца, право својине на уметничким сликама чије издвајање из заоставштине траже, доказују исправама - признаницама и потврдама. На тај начин тужиоци нису доказали да би из заоставштине требало издвојити уметничке слике наведене у четвртом ставу изреке, од редног броја 1 до редног броја 14, редни бројеви 16 и 17, од редног броја 24 до редног броја 29, редни број 33 и од редног броја 35 до редног броја 37. Других доказа о праву својине ових тужилаца на тим стварима нема.

Противтужбеним захтевом тужени тражи утврђење својинског удела на предметној парцели и свим уметничким сликама приказаним у означеној публикацији, по основу законског наслеђивања. Одредбом члана 8. став 1. и 2. Закона о наслеђивању одређен је круг законских наследника и прописано да се наслеђује по наследним редовима. Према члану 9. став 1. тог закона, први наследни ред чине оставиоचेви потомци и његов брачни друг, а по ставу 2. истог члана оставиочева деца са његовим брачним другом наслеђују на једнаке делове.

Овај захтев је наследноправне природе и тужени га може остваривати само у односу на његове санаследнике. Тужилца ВВ у време отварања наслеђа покојног ЋЋ није била његов наследник (законски или тестаментални), због чега није позвана на наслеђе и зато није пасивно легитимисана у односу на истакнути противтужбени захтев. Из тог разлога је другостепени суд правилно одбио противтужбени захтев у целисти у односу на тужилцу ВВ (став осми и десети изреке).

Противтужбени захтев је у конексном односу са захтевом тужилаца - других законских наследника оставиоца за издвајање предметне непокретности и покретних ствари из заоставштине њиховог оца. С обзиром да тужиоци - санаследници туженог нису доказали основаност свог захтева за издвајање непокретности и појединих уметничких слика из заоставштине покојног ЋЋ, то је правилном применом материјалног права садржаног у члану 8. став 1. и члану 9. став 2. Закона о наслеђивању утврђено право сусвојине туженог на предметној непокретности и уметничким сликама наведеним у шестом ставу изреке од редног броја 2 до редног броја 8, од редног броја 10 до редног броја 16, редни број 18 и 19, редни број 26, од редног броја 31 до редног броја 34, редни број 38, редни бројеви 40, 41 и редни број 43. Правилно је по истом основу утврђено право својине туженог на уметничким сликама наведеним у истом ставу изреке под редним бројевима 1, 9, 27, 28, 29, 30 и 42, јер уметничке слике под означеним редним бројевима тужиоци, захтевом постављеним у поднеску од 11.02.2013. године, нису тражили да се издвоје из заоставштине покојног ЋЋ што значи да у односу на исте нису исказали својинске претензије по неком другом правном основу, осим наслеђивања.

Конексни однос тужбеног и противтужбеног захтева значи да тужени нема право наслеђивања на уметничким сликама за које је утврђено да се издвајају из

заоставштине покојног ЂЂ као својина тужилаца АА и ББ. Следствено томе, нису основани наводи ревизије странака о погрешној примени материјалног права, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, ни након расправе коју је одржао другостепени суд није поуздано утврђено чињенично стање битно за правилну примену материјалног права при одлучивању о тужбеном и противтужбеном захтеву у односу на поједине уметничке слике.

Ови недостаци у чињеничном стању односе се на уметничке слике:

- аутора ... - ..., под називом „...“ (став трећи изреке - редни број 87), за коју постоји признаница из октобра 1995. године (издавалац ЖЖ) и од 25.11.1995. године (издавалац ЗЗ), по којима су означену слику у размаку од нешто више од месец дана, од различитих продаваца, купили прво тужилац ББ а затим и тужилац АА;
- аутора ..., под називом „...“ (став четврти изреке - редни број 15 и став шести изреке, редни број 17), једине слике овог аутора приказане у публикацији Народног музеја Србије, за коју тужиоци тврде да је треба издвојити из заоставштине и као доказ за ту тврдњу прилажу признаницу од 25.02.1997. године (издавалац ИИ) о исплати цене за једну слику означеног аутора;
- аутора ..., под називима „...“, „...“, „...“, „...“, „...“ и „...“ (став четврти изреке, од редног броја 18 до редног броја 23 и став шести изреке од редног броја 20 до редног броја 25), за које тужиоци тврде да су купљене и исплаћене по признаници од 25.02.1997. године (издавалац ИИ), као шест слика великог формата аутора ... ;
- аутора ..., под називима „...“, „... (...“ и „...“ (став четврти изреке, од редног броја 30 до редног броја 32 и став шести изреке, од редног броја 35 до редног броја 37), за које тужиоци достављају потврду од 17.09.1996. године (потписник др. ЈЈ) у којој није идентификован исплатилац цене;
- аутора ..., под називом „...“ (став четврти изреке, редни број 38 и став шести изреке, редни број 14), за коју тужиоци тврде да је обухваћена признаницом од октобра 1996. године (издавалац ЖЖ) о исплати цене за три уметничке слике, између осталог и за слику под називом „...“, која по техници израде и димензијама одговара означеној слици;
- аутора ..., под називима „...“, „...“, „...“ и „...“ (став четврти изреке, од редног броја 117 до редног броја 120), за које је издата потврда од 20.11.1995. године (издавалац ЗЗ), у односу на коју је првостепени суд на рочишту за главну расправу од 08.12.2017. године утврдио несагласност између приложене копије и предатог оригинала;
- аутора ..., под називом „...“, (став шести изреке, редни број 39), обухваћене истом потврдом од 20.11.1995. године под називом „...“.

Имајући изложено у виду, другостепена пресуда је морала бити укинута у означеним деловима и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење, како би се извођењем доказа у складу са начелом непосредности разјаснило и употпунило утврђено чињенично стање, те оценила доказна снага исправа које тужиоци прилажу као доказ да су и ове слике њихова својина, а следствено томе и основаност конексних захтева тужбе и противтужбе да се предметне слике издвоје из заоставштине покојног ЂЂ, односно утврди право сувојине туженог на истим по основу наслеђа.

Укинута је и одлука о трошковима поступка зато што зависи од коначног исхода спора. При поновном одлучивању о трошковима поступка, у складу са чланом

165. ЗПП, другостепени суд ће узети у обзир успех странака у спору по свим њиховим захтевима и о трошковима целокупног поступка донети јединствену одлуку.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић